

7. ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM ŠKOLNÍ DRUŽINY

Charakteristika ŠD

Školní družina se řídí zvláštní vyhláškou č. 74/2005 sb. o zájmovém vzdělávání. Do ŠD jsou žáci přihlašováni zákonnými zástupci na základě dobrovolnosti. Činnost ŠD vychází z obecných vzdělávacích cílů stanovených školským zákonem. Svými prostředky a metodami rozšiřuje poznatky, které žák zůstává ve škole, přetváří je a přizpůsobuje potřebám ŠD.

Družinu navštěvují žáci 1. stupně od 1. třídy po 5. třídu.

Školní družina, Brno, Arménská 21 se nachází přímo v objektu budovy základní školy.

Je dobře dostupná (asi 5 minut od hlavního nádraží) i osobním automobilem. Je umístěna v klidné části města v blízkosti parků. Většina dětí ŠD bydlí ve stejné části obce,

Brno – Bohunice, kde se budova nachází.

V prostorách školy má ŠD vyhrazeny – 1 třídu, tělocvičnu, hernu a také prostor, tzv. bludiště

(pavilon C), které vhodně doplňuje celek. Vzhledem k tomu, že o družinu je velký zájem, jsou odpoledne pro družinu využívány i 3 další učebny 1. stupně (pavilon B).

Každé oddělení má svou šatnu, vedle šaten pak sociální zařízení a v prostorách družiny je i společný kabinet pro paní vychovatelky.

Vychovatelky společně s dětmi se snaží o výzdobu svého prostředí, dotváří a zkrášlují prostředí chodby – výzdoba z prací žáků. Materiální vybavení je přiměřené, ale ne ideální. Pomůcky si vychovatelky zajišťují dle finančních možností školy, případně i sponzorskými dary.

Pro zájmové činnosti využívá ŠD další prostory školy – tělocvičnu, keramickou pec, areál šk. hřiště, kuchyňku.

V rámci ŠD nabízí škola každým školním rokem dle svých možností různé zájmové útvary v těchto oblastech:

- sportovních a pohybových
- jazykových
- hudebních
- rukodělných
- technických
- přírodovědných
- společenských
- výtvarných
- chovatelských
- literárních

Organizace ŠD

Žáci jsou na základě zápisního lístku přijímáni do školní družiny, nikoli do konkrétního oddělení. Jednotlivá oddělení se naplňují nejvýše do počtu 30 žáků.

Provoz ŠD: 6:30 – 8:00, 11:30 – 17:00

Ranní družinu mají možnost nepravidelně navštěvovat děti trvale přihlášené do družiny.

Děti samostatně přicházejí ze šaten, kde za ně zodpovědnost přebírá vychovatelka ŠD.

V 7:40 je odvádí do výukových učeben, kde zodpovědnost za ně přebírá dozírající pedagog. Po skončení vyučování – 11:40, 12:45 – si žáky přebírají vychovatelky jednotlivých oddělení družiny a přechází s nimi do svých kmenových tříd družiny. Činnost v oddělení probíhá dle režimu dne, který má vychovatelka zpracovaný pro své oddělení.

Odchody dítěte ze ŠD se řídí informací rodiče nebo zák. zástupce na zadní straně zápisního lístku. Odchody v době oběda – časový interval domlouvá vychovatelka s rodiči (12:30, 13:00, 13:30, 14:00).

V době 14:00 – 15:00 – v případě příznivého počasí jsou děti venku, v této době nelze děti z družiny vyzvednout.

Po 15:00 odchází dítě ze ŠD individuálně. Na základě písemné omluvenky (nikoliv hovor telefonem) může dítě odejít podle potřeby v jiném časovém intervalu. Omluvenka musí být opatřena příslušným datem a podpisem rodičů. Dítě, které chodí s doprovodem, předá paní vychovatelka.

Po 15. hodině se zbývající žáci ze všech oddělení soustředí do odpolední herny, kde zodpovědnost za všechny přebírá vychovatelka k tomu určená.

Ze ŠD nelze odhlašovat zpětně.

V době 12:00 – 12:30 nebo 13:00 – 13:30 – žáci pod dohledem vychovatelky obědvají. Do 14:00 pak probíhají v družině výchovně vzdělávací činnosti formou odpočinkových a zájmových činností. Jsou střídány různé činnosti. V době 14:00 – 15:00 – probíhá rekreační činnost formou pohybových aktivit. Oddělení organizují také společné činnosti.

Bezpečnost dětí a ochranu jejich zdraví zajišťuje v ŠD kvalifikovaný pedagog. dozor – vychovatelky ŠD.

Pitný režim – po dobu oběda ve šk. jídelně mohou děti konzumovat libovolné množství čaje, limonády. Mimo oběd mohou děti doplňovat tekutinu ze zásob přinesených z domu nebo ze školních nápojových automatů.

Využívání dalších prostor školy se řídí vnitřním řádem šk.hřiště.

Není-li dítě vyzvednuto do konce provozu ŠD – do 17:00, kontaktuje vychovatelka telefonicky zákonného zástupce dítěte.

Dokumentace: ve ŠD se vedou třídní knihy pro jednotlivá oddělení a třídní knihy pro ranní provoz, řád ŠD, celoroční plán činnosti ŠD.

Řád školní družiny při ZŠ Arménské

1. ŠD slouží k výchově, vzdělávání a rekreaci žáků školy.
2. Dělí se na jednotlivá oddělení, které se naplňují nejvýše do počtu 30 žáků.
3. Žáci jsou na základě zápisního lístku přijímáni do školní družiny, nikoli do konkrétního oddělení.
4. Platba ŠD probíhá na základě vyhlášky č.11/1999 odd. 1. článek 1., 2., 3., 4. o příspěvku na částečnou úhradu neinvestičních nákladů školních družin, MŠ a škol. klubů. Hradí se vždy za pololetí – za 1.pololetí – splatné do konce září, za 2. pololetí do konce února.
5. Činnost v oddělení probíhá dle režimu dne, který má vychovatelka zpracovaný pro své oddělení.
6. Provoz ŠD: 6:30 – 8:00, 11:30 – 17:00

7. Ranní družinu mají možnost nepravidelně navštěvovat děti trvale přihlášené do družiny. Děti samostatně přicházejí ze šaten, kde za ně zodpovědnost přebírá vychovatelka ŠD. V 7:40 je odvádí do výukových učeben, kde zodpovědnost za ně přebírá dozírající pedagog.
8. Po skončení vyučování – 11:40, 12:45 – si žáky přebírají vychovatelky jednotlivých oddělení družiny a přechází s nimi do svých kmenových tříd družiny.
9. Základní lokalizace ŠD: 1. patro pavilonu C – herna, TV místnost, 2 oddělení Pavilon A – zbylá oddělení ve třídách s možností pravidelného využití prostor ŠD
10. Odchody dítěte ze ŠD se řídí informací rodiče nebo zák. zástupce na zadní straně zápisního lístku. Odchody v době oběda – časový interval domlouvá vychovatelka s rodiči (12:30, 13:00, 13:30, 14:00). V době 14:00 – 15:00 – v případě příznivého počasí jsou děti venku, v této době nelze děti z družiny vyzvednout. Po 15:00 odchází dítě ze ŠD individuálně. Dítě, které chodí s doprovodem je předáno přímo rodičům. Pokud se odchod neřídí podle třídní knihy, odchází žák podle omluvenky, která musí být opatřena příslušným datem a podpisem rodičů. Zbývající žáci se ze všech oddělení soustředí do odpolední herna, kde zodpovědnost za všechny přebírá vychovatelka k tomu určená.
11. Ze ŠD nelze odhlašovat zpětně.
12. V době 12:00 – 12:30 nebo 13:00 – 13:30 – žáci pod dohledem vychovatelky obědvají. Do 14:00 pak probíhají v družině výchovně vzdělávací činnosti formou odpočinkových a zájmových činností. Jdou střídány různé činnosti. V době 14:00 – 15:00 – probíhá rekreační činnost formou pohybových aktivit. Oddělení organizují také společné činnosti.
13. Bezpečnost dětí a ochranu jejich zdraví zajišťuje v ŠD kvalifikovaný pedag.dozor – vychovatelky ŠD.
14. Pitný režim – po dobu oběda ve šk.jídelně mohou děti konzumovat libovolné množství čaje, limonády. Mimo oběd mohou děti doplňovat tekutinu ze zásob přinesených z domu nebo ze školních nápojových automatů.
15. Využívání dalších prostor školy se řídí vnitřním řádem šk. hřiště.
16. Není-li dítě vyzvednuto do konce provozu ŠD – do 17:00, kontaktuje vychovatelka telefonicky zákonného zástupce dítěte.

Personální podmínky

Předpoklady pro výkon činnosti vychovatelek a jejich další vzdělávání upravuje zákon č. 563/2004 Sb. Všichni vychovatelé ŠD mají střední pedagogické vzdělání a mají možnost průběžně se vzdělávat. Při řešení organizačních a výchovných záležitostí spolupracují vychovatelé ŠD s vedením školy i s jednotlivými třídními učiteli, společně se účastní akcí školy.

Poslání ŠD

Hlavním posláním ŠD je zabezpečení zájmové, odpočinkové a rekreační činnosti žáků. Svými specifickými prostředky naplňuje i obecné cíle vzdělávání dané školským zákonem. Vede žáky k aktivnímu odpočinku, k rozvíjení vhodných návyků a dovedností, ke schopnosti projevat se jako samostatná osobnost.

Cíle ŠVP ŠD

- rozvíjet osobnost člověka
- získat všeobecný přehled v návaznosti na učivo 1. stupně
- pochopit a uplatňovat zásady demokracie a základních lidských práv a svobod
- pochopit a uplatňovat princip rovnosti mužů a žen ve společnosti
- vytvářet vědomí národní a státní příslušnosti a příslušnosti k evropskému společenství
- respektovat jiné etnické, národnostní, kulturní a náboženské skupiny
- získávat a uplatňovat znalosti o životním prostředí a jeho ochraně
- dodržovat bezpečnost a ochranu zdraví

Klíčové kompetence

Činnost školní družiny jako součásti vzdělávací soustavy směřuje k získávání klíčových kompetencí. Klíčové kompetence jsou dlouhodobým procesem a souhrnem dovedností, schopností, vědomostí a postojů a prolínají se všemi činnostmi, kterých se děti v průběhu docházky do ŠD účastní.

1. Kompetence k učení

Žák se učí s chutí, dokončuje započatou práci, umí zhodnotit své výkony, všímá si souvislostí mezi jevy, samostatně pozoruje a získané poznatky uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení.

2. Kompetence k řešení problémů

Žák si všímá dění, problémů a situací, které se snaží pochopit a řešit, při jejich řešení hledá různé způsoby, chápe, že vyhýbání se řešení nevede k cíli, započaté činnosti dokončuje.

3. Komunikativní kompetence

Žák ovládá řeč i mimoslovní komunikaci, umí vyjádřit své myšlenky a vlastní názor, komunikuje bez ostychu, dokáže promluvit na veřejnosti, komunikuje kultivovaně.

4. Sociální a interpersonální kompetence

Žák se učí plánovat a organizovat, samostatně rozhoduje o svých činnostech, uvědomuje si, že za ně nese odpovědnost, projevuje ohleduplnost, rozpozná vhodné a nevhodné chování, dokáže se prosadit i podřídit, podílí se na vytváření příjemné atmosféry, respektuje jiné, je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi.

5. Občanské kompetence

Žák si uvědomuje svá práva i práva druhých, vnímá nespravedlnost, agresivitu, šikanu a dovede se jim bránit, chová se zodpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné prostředí, váží si tradic a kulturního dědictví, podílí se na rozvoji kvalitního životního prostředí.

6. Kompetence k trávení volného času

Žák se orientuje v možnostech smysluplného trávení volného času, vybírá si zájmové činnosti podle svých dispozic, rozvíjí své zájmy v organizovaných skupinách, dokáže odmítnout nevhodnou nabídku volného času.

Vzdělávací a výchovné oblasti

1. Člověk a společnost

- vedení žáků k porozumění, úctě a toleranci
- vytváření kamarádských vztahů a přátelské atmosféry
- kultivace slovní i mimoslovní komunikace, rozšiřování slovní zásoby
- dodržování pravidel při společném stolování
- vedení žáků ke spolupráci při řešení problémů
- budování správného režimu dne a jeho dodržování
- podpora k vlastenectví, vztahu ke své zemi a regionu

2. Člověk a příroda

- pravidelné zařazování vycházek a pobytů v přírodě
- pozorování změn v přírodě v různých ročních obdobích
- rozšiřování vědomostí a praktických dovedností při tematických vycházkách a soutěžích
- sběr přírodnin a práce s nimi
- vedení žáků k ohleduplnému vztahu k přírodě

3. Umění a kultura

- seznamování žáků s různými výtvarnými technikami a postupy
- seznamování žáků s hudebními nástroji
- vytváření vztahu k uměleckým hodnotám, vnímání krásy, rozvoj fantazie
- rozvíjení vokálních a poslechových schopností
- rozvíjení jemné i hrubé motoriky při výtvarných a rukodělných činnostech
- podpora rozvoje hudebních a výtvarných schopností prostřednictvím soutěží
- připomínání lidových tradic a zvyků

4. Člověk a zdraví

- rozvoj základních znalostí o svém těle
- vedení žáků k průběžné péči o osobní hygienu, ke zdravým životním návykům
- prevence úrazů a chorob, péče o bezpečnost a o své zdraví
- seznamování žáků se základy první pomoci a jednoduchým ošetřením raněného
- seznamování žáků se základními pravidly silničního provozu v roli chodce a cyklisty
- podpora pohybových a tělovýchovných aktivit v rámci soutěží a sportovních her
- podpora pravidel „fair-play“ při sportu a hrách

5. Člověk a svět práce

- vedení žáků k osvojování základních pracovních dovedností a návyků
- seznamování s drobnými domácími pracemi
- vedení žáků k pozitivnímu vztahu k práci
- vedení k odpovědnosti za výsledky práce a k udržování pořádku
- vedení žáků k bezpečnosti práce
- seznamování s různými materiály, technikami a pracovními postupy

Vlastní činnosti ŠD

Organizace vzdělávání

1. Odpočinkové

Do denního režimu zařazujeme nejčastěji po obědě, popř. ráno pro žáky, kteří brzy vstávají a dále dle potřeby kdykoliv během dne:

- klidná zaměstnání, stolní a společenské hry dle výběru dětí
- poslechová činnost (pohádky, písně)
- práce s knihou a s časopisem, četba donesené literatury
- individuální rozhovory s dětmi

2. Rekreační

Rekreační činnosti slouží k regeneraci sil, převažuje v nich aktivní odpočinek s náročnějšími pohybovými prvky. Hry a činnosti mohou být rušnější.

- hry ve volné přírodě
- sezónní hry v přírodě (pouštění draků, sáňkování, stavby ze sněhu, koupání)
- dopravní výchova
- tělovýchovné chvíle v ŠD (i s hudbou)
- náročnější pohybové hry

3. Zájmové činnosti

Zájmové činnosti rozvíjejí osobnost žáka. Umožňujeme seberealizaci i další rozvoj pohybových dovedností. Zařazujeme je jako kolektivní nebo individuální.

Pracovně zájmové činnosti

- práce s přírodním materiálem
- práce s textilem
- práce s netradičním materiálem
- konstruktivní činnost
- podílení se na sběru papíru, ...

Výtvarně zájmové činnosti

- kresba, malování, modelování
- využití netradiční techniky
- koláže z papíru a textilu
- ilustrace k veršům, k přečtené pohádce
- estetická výzdoba ŠD
- keramika

Přírodovědné zájmové činnosti

- pozorování změn v přírodě
- ochrana životního prostředí

- botanické pokusy (péče o vlastní záhony)
- poznávání přírody (druhy ovoce, stromů, zvíře, hub...)
- krmení zvíře (ptáků, divočáků => obora Kohoutovice)

Hudebně zájmové činnosti

- poslech hudby i její reprodukce, instrumentální
- hudebně – pohybová výchova
- taneční činnosti

Sportovní zájmové činnosti

- závodní činnosti
- sportovní hry v přírodě
- pohybové hry v tělocvičně
- tělovýchovné chvílky

Společenskovední zájmové činnosti

- vystupování souboru
- osvojování základních pravidel společenského chování (formou scének a her)

4. Příprava na vyučování

- zábavné procvičování učiva
- didaktické hry
- pomoc při vypracování domácích úkolů

Každé oddělení má naplánovanou svou celoroční činnost. Některé akce jsou pro oddělení společné. Nižší oddělení se snaží o maximální pobyt dětí venku s kolektivními hrami. Vyšší oddělení pracují už i tematicky, je dán prostor dětem samy se realizovat.

Naše školní družina nabízí:

a) společné akce

- dramatické odpoledne, maňáskové odpoledne, literární odpoledne – originální báseň, zábavné odpoledne – léto
- pěvecká soutěž, koncert malých muzikantů – soutěž – hra na hud. Nástroje
- malování na chodník, drakiáda, malování přírodou – jaro, podzim
- předvánoční radovánky – zdobení perníku, pečení cukroví, výroba ovocných a zeleninových salátů, nácvik a zpěv koled, vánoční zvyky a tradice
- netradiční módní přehlídka, karneval
- sportovní a bojové hry – kuličkáda, plují lodě, hod do dálky, skok daleký, vysoký, soutěže ve vybíjené, ve fotbale, štafetový běh

- zimní sporty – stavby ze sněhu – skupinové soutěže, bobování
- spolupráce s knihovnou a s CVČ Lány

b) individuální akce jednotlivých oddělení

Na každý školní rok si paní vychovatelky chystají plán činnosti svého oddělení. Tento plán se mění a je odvislý od toho, jaké oddělení v daném školním roce paní vychovatelka má na starosti.

c) zájmové činnosti

- zpívání pro nejmenší
- malíř
- aranžování a pěstitelství
- keramika
- cvičení s hudbou
- sportík
- škola hrou

Návaznost na vzdělávací program základního vzdělání

1. Jazyk a jazyková komunikace

- při čtení např. pohádek, snažíme se o porozumění a lidová moudra
- vybíráme různé texty s různou tematikou
- řešíme hádanky, rébusy, doplňovačky
- zvládáme pravidla mezilidské komunikace
- umožňujeme dítěti samostatně se vyjádřit, mít vlastní názor
- návštěva knihovny

2. Matematika a její aplikace

- rozvíjíme logické a abstraktní myšlení
- samostatné uvažování při řešení zadaných úkolů
- skupinová práce

3. Informační a komunikační technologie

- odborné časopisy
- práce s počítačem dle možností školy

4. Člověk a jeho svět

- pozorujeme přírodu
- vycházky do okolí školy
- rozlišování ročních období
- ovoce a zelenina
- zná pojem rodina, umí vyjmenovat jednotlivé členy rodiny, domov
- zvyky a obyčeje
- správná orientace v čase
- režim dne

- umět odpočívat
- pečuje o své zdraví, osobní hygiena
- zásady bezpečného chování
- orientace na silnici
- zná pravidla slušného chování
- rozmanitost přírody
- člověk a jeho zdraví
- poznává své bydliště
- lidé kolem nás

5. Umění a kultura

- zpěv, poslech
- pohyb a hudba
- hudební soutěže, kroužky
- kresba, práce s různou technikou
- rozvoj fantazie

6. Člověk a zdraví

- různé pohybové aktivity
- pohyb a zdraví
- zábavné sportovní aktivity
- pohybové hry
- sportovní soutěže
- fair-play při sportu, pravidla

7. Člověk a svět práce

- pracovní dovednosti
- práce podle předlohy
- různé pracovní postupy
- práce s drobným materiálem – stříhání, navlékání
- konstrukční činnosti – stavebnice, lega
- pěstitelské práce
- příprava pokrmů

Celoroční plán školní družiny

Každá vychovatelka si pro své oddělení chystá individuální akce. Společně každý měsíc mají všechna oddělení naplánované tyto akce.

Září	malování křídou na chodník + vyhodnocení soutěže
Říjen	besedy v knihovně zábavné odpoledne pro celou ŠD – hry a soutěže
Listopad	Drakiáda – vlastnoruční výroba a pouštění draků + vyhodnocení výtvarná činnost – “ Barvy podzimu “ – provázková technika
Prosinec	vánoční posezení s programem

Leden	výroba vánočních ozdob a přání dětský karneval + vyhodnocení masek pyžamová party
Únor	divadlo děti dětem módní přehlídka kostýmů
Březen	obora – Kohoutovice – krmení divočáků cesta za pokladem
Duben	turnaj v míčových hrách opékání špekáčků
Květen	pouštění papírových lodiček po potoce
Červen	netradiční sportovní olympiáda závěrečná rozlučková párty